

Lieksan kaupungin lausunto kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportista

Kaupunginhallitus 24.10.2022 § 322
693/00.04.00/2022

Valmistelija

Kansalaisopiston rehtori

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää näkemyksiä kulttuurialan tulevaisuutta ja koronapandemian jälkeistä jälleenrakennustarvetta käsitelleen työryhmän raportista "Kulttuurin aika on nyt ja aina", Opetus ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:23.

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen asetti kesäkuussa 2021 työryhmän selvittämään kulttuurialan jälleenrakennuksen ja tulevaisuuden haasteita Taustalla oli erityisesti koronapandemian aiheuttamat ongelmat alalle, mutta myös tarve katsoa muutoin alan kehittämistarpeita. Kulttuurialan tulevaisuusryhmän raportin tavoitteena on vaikuttaa erityisesti vuonna 2023 alkavaan hallituskauteen.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuihin lausuntopyyntöön 7.11.2022 mennessä.

Lieksan kaupungin lausunto

Raportti nostaa hyvin esille monia keskeisiä kulttuurialan kehittämishaasteita. Monet näistä haasteista olivat olemassa jo ennen korona-aikaa, mutta kulttuurikentän tilanne on vaikeutunut oleellisesti muutaman viime vuoden aikana ja alan jälleenrakennus on vasta käynnistynyt.

Raportin toimenpide-esityksistä tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa ovat tasa-arvoinen mahdollisuus nauttia kulttuurista maan eri osissa ja eri väestöryhmien parissa, kulttuurin rahoituksen lisääminen ja kehittäminen sekä freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantaminen ja palkkatyön, yrittäjyyden ja muiden tulomuotojen yhteensovittaminen.

Esitysten toteuttamiseen seuraavalla hallituskaudella vaikuttaa esisijaisesti kansanedustajien ja eri puolueiden sitoutuminen raportissa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen ja riittävän rahoituksen varaaminen hallitusohjelmaan.

Raportti ja toimenpide-ehdotukset jakautuvat viiteen lukuun. Seuraavana kommentit luvuittain.

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.

Kulttuurin arvostuksen keskeinen huomio, että kulttuuri koskettaa kaikkia, ja sitä on kaikkialla, on tärkeä ja keskeinen havainto kulttuurialan kehittämisessä. Eri hallinnonalojen yhteistyön tiivistäminen on tärkeää ja toimenpide-ehdotuksena oleva kulttuurin ja luovien alojen edistämiseen liittyvien hallinnonrajojen ylittävien haasteiden ratkaiseminen on kannatettava tavoite.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Kokonaistavoite kulttuurialan rahoituksen lisäämisestä valtion talousarviossa, valtion ja kuntien rahoituksen yhteisvaikutuksessa sekä

kannustimien kehittäminen yksityisen rahoituksen houkuttelemiseksi vahvistamaan kulttuurisektorin taloutta on toki kannatettava, mutta käytännössä tämä muodostaa erittäin ison haasteen.

Yksityisiä henkilöitä koskeva yksityisten lahjoitusten verovähennysoikeiden laajentaminen tieteestä taiteeseen olisi tärkeä askel taiderahoituksen tukemisessa.

Toteamus "kuntien on huolehdittava kulttuurin edistämistehtävästään ja kulttuurin rahoituksesta" vaatii useissa kunnissa selkeän lisäpanostuksen henkilöstöön ja rahoitukseen. Miten tämä onnistutaan tekemään julkisen hallinnon talouden liikkumisvaran kavetessa, on iso haaste maamme kunnille. Raportissa mainittu yksityisen rahoituksen kasvattaminen on vaikeaa väestöltään pienillä alueilla.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Toimenpiteet, joilla luodaan taide- ja kulttuurialle toimivia yrittäjyyden ja ansainnan malleja ja niille soveltuvia tukimuotoja ovat kannatettavia. Luovan talouden osalta kannattaa huomioida alan erilainen tilanne suurissa asutuskeskuksissa ja haja-asutusvaltaisissa maakunnissa. Instituutioiden ja taiteen vapaan kentän monipuolisen yhteistyön tiivistäminen ja taloudellisten mahdollisuuksien luomien on ensiarvoisen tärkeää.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantaminen sekä palkkatyön, yrittäjyyden ja muiden tulomuotojen yhteensovittamisen helpottaminen on tärkeä seikka taiteen ammattilaisten toimeentuloedellytysten kehittämiseksi.

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Kulttuurin osallistamisen tavoite "Kulttuuriin kasvetaan ja kasvatetaan. Kaikkien täytyy saada osansa kulttuurista lapsuudesta alkaen koko eliniän ajan" on esityksen keskeinen tavoite. Huomioitavaa tämänkin asian kohdalla on, että alueelliset erot maan eri osissa ovat varsin suuret, ja toimenpiteissä vaaditaan merkittäviä alueellisia ja paikallisia toimia.

Toimenpide-ehdotus "valtio ja kunnat turvaavat kulttuuripalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kunnissa" edellyttää selkeää lisäresurssointia nykyiseen tasoon verrattuna. Valtion kohdennettu valtionavustusrahoitus yhdenvertaisuuden turvaamiseksi on tärkeä.

Taiteen edistämiskeskuksen alueellisen läsnäolon ja yhteistyön vahvistaminen kuntien, taiteilijoiden, taideyhteisöjen, maakuntaliittojen kanssa on kannatettava ajatus kulttuurin edistämisessä alueellisesti eri väestöryhmien parissa. Toki tämäkin tavoite vaatii Taiken alueellisten yksiköiden selkeää vahvistamista.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportista.

Päätös	Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportista.
Lisätietoja	Kansalaisopiston rehtori Asko Saarelainen, p. 040 1044 111, sähköposti asko.saarelainen(at)lieksa.fi